

Mina barnbibliotek

Eleonor Pavlov, bibliotekarie

Jag har många goda minnen av biblioteksbesök från min egen uppväxt. Jag minns bibliotekarien som följde med mig och låste upp Värmlandsrummet på stadsbiblioteket i Karlstad när jag nio år gammal ville läsa om Selma Lagerlöf. Jag minns hur jag varje sommar tog bibliotekskorgen med mig när mamma körde mig till biblioteket i Sjöbo och hur jag bläddrade i kortkatalogen för att hitta de böcker jag ville ha och sen fyllde korgen till bredden. Jag minns när vi gick med klassen till vår lokala filial på mellanstadiet och satt där och läste *Kamratposten*. Jag minns barnbibliotekarien som kom till min högstadieskola och bokpratade i aulan när vi gick i åttan. Jag minns känslan av att strosa omkring på skolbiblioteket på gymnasiet och botanisera bland hyllorna. Det, och mycket mer, minns jag från alla de gånger jag besökte bibliotek när jag växte upp. Positiva minnen från flera olika bibliotek, i flera olika städer.

Jag tänker ibland på det nu när jag själv arbetar på bibliotek. Jag har jobbat en del på barnavdelningar och mött barn i alla åldrar, från alldeles färska små krabater i barnvagnar eller burna av sina föräldrar till gängliga tonåringar och allt däremellan. Jag tänker på min roll som bibliotekarie. Hur gör jag för att dessa barn ska få lika fina minnen som jag? Hur kan jag bidra till att de ska trivas på biblioteket?

Folkbibliotek ska vara till för alla säger bibliotekslagen, men det är inte alltid så enkelt i praktiken. Det handlar om tillgänglighet, att det faktiskt ska vara möjligt att komma dit. För vissa människor är det långt till biblioteket, både i fysiskt avstånd och mer symboliskt. Det är inte alla som känner sig välkomna och hemma på biblioteket, och det är något som jag tror är viktigt att komma ihåg. Ibland behöver vi kanske vara mer tydliga om vad vi faktiskt kan erbjuda när det gäller såväl kompetens som material. Att det finns mängder av kunniga bibliotekarier ute i landet som använder alla medel för att skapa en trivsamt miljö och läsglädje.

Det görs mycket för att uppfylla kraven om att ägna ”särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar”, som det står i bibliotekslagen. Det är sagostunder, bokprat, klassvisningar och mycket annat, både analogt och digitalt. Det var länge sedan bibliotek bara handlade om böcker, om det någonsin har varit så. Bibliotek är så mycket mer, en mötesplats och en

plats för kunskap även bortom böckernas värld. Biblioteken kan erbjuda – och erbjuder – många gånger saker som kanske ibland ligger utanför det huvudsakliga uppdraget.

Ibland tänker jag att det är fantastiskt när jag hör och ser vad som faktiskt görs. Vilka resurser det finns! Men jag kan också tänka på de faktiska resurserna, på tråkigheter som tid och pengar, och att det är svårt att få det att räcka till. Jag tror att många ibland gör mer än de orkar och har råd med, det är något som jag har hört från flera kollegor på olika håll. ”Vi vill ju så gärna”, säger de. ”Barnen tycker ju så mycket om det.” Medan de i nästa andetag pratar om stressig arbetsmiljö och minskade ekonomiska resurser.

Det borde vara självklart att uppdragets tyngd speglas i de resurser som ges, men det är nog tyvärr sällan en verklighet i någon offentlig verksamhet. Det är många som ska ha del av samma kaka, och kakan blir inte större, utan snarare tvärtom, när skattesänkningar prioriteras framför vad som skulle behövas för att istället öka välfärden. Målgrupper tvingas ibland ställas mot varandra, vuxna mot barn, barn i en ålder mot barn i en annan. Det är svårt att ge till alla. Boktuggande småbarn ska få finnas till på samma villkor som bokslukande tweenies.

På biblioteket där jag för tillfället jobbar har barnavdelningen delats upp på tre. Där den gamla barn- och ungdomsavdelningen tidigare låg finns nu barnavdelning för de yngsta, för barn mellan ungefär 0 och 8 år. Utöver denna finns tweeniesavdelningen för dem som är 9–12 år, och slutligen ungdomsavdelningen för de äldsta. Fördelen är att det går att anpassa både miljö och innehåll till de olika åldrarna, nackdelen är att inga grupper är så homogena att det går att tillfredsställa allas behov. Det är också en nackdel att avdelningarna ligger långt ifrån varandra, rent fysiskt. Det är problematiskt att många familjer har barn i varierande ålder och måste dela på sig. Många gånger har jag skickat iväg en låntagare från en avdelning till en annan och varit tveksam till om hen verkligen kommer fram. Tyvärr har vi sällan tid och möjlighet att följa med och lämna över, ens när det känns som om det skulle behövas.

Även om nackdelarna överväger i en sådan här enkel upp- räkning är det dock så att vi har två väldigt populära och välbesökta barnavdelningar (de för de yngre barnen, den för de äldsta är tyvärr ännu inte lika attraktiv, även om det troligtvis kommer ändras när den också får nytt utseende inom kort), vilket självklart är positivt. Vi har ofta många besökare, ibland till och med på gränsen till vad vi klarar av, om vi ska utgå från ljud- och stressnivån. Samtidigt kan det ibland kännas som om vi fungerar som lekplats och biblioteken som

läsfrämjande miljö känns långt borta. Vad är egentligen vår uppgift? Vad är ett bibliotek? Ska vi vara läsplats – som jag hörde en förälder uttrycka det – eller lekplats?

Jag tycker inte att det nödvändigtvis måste vara ett problem att besökare använder biblioteket till annat än att läsa och låna böcker. Det måste inte finnas en motsättning mellan biblioteket som mötesplats och det lässtimulerande uppdraget. Dock kan jag tycka att det är problematiskt när jag vid vissa tillfällen nästan önskar att besökare gick någon annanstans, eftersom det känns som om de hindrar mig från att sköta mitt jobb. När föräldrar låter sina småbarn slita ut böcker ur bilderbokstrågen och lämnar stora bokhögar som jag måste plocka upp från golven för att över huvud taget kunna komma fram. När jag gång på gång måste säga till barn att ta det lugnt så att de inte skadar sig själv eller andra. När jag för femtioelfte gången plockar fram en Ipad till någon, men knappt ens minns senast jag fick komma med ett boktips. När det känns som om jag förväntas vara något annat än det som jag faktiskt är utbildad till.

Det är roligt att arbeta på ett bibliotek som är omtyckt, men trots att jag bara har varit några år i branschen kan jag ibland bli rädd för att jag inte ska kunna jobba med det som jag vill och tror behövs. Hur kommer det se ut i framtiden? Kommer det finnas resurser? Kommer jag kunna jobba med att förmedla läsoplevelser, eller mest bara vara fritidsfröken? Vem kommer ha tillgång till biblioteken? Till materialet? Kommer vi hinna med? Kommer jag orka? Men så kommer det en guldkornsstund. Som de fyra syskonen som hjälps åt att hitta böcker tillsammans med min hjälp. Som vännerna som kryper upp i kojan och sitter och spelar dataspel sida vid sida. Som hen som stolt kommer tillbaka och berättar att hen minsann läst hela boken som jag tipsat om. Som det lilla barnet som förnöjt sitter i knät på en mor- eller farförälder och bläddrar i en bok. Allt det där som ändå gör att jag orkar. Som får mig att minnas mina egna fina biblioteksstunder och påminner mig om varför jag vill göra det här.

Myrva. år 8

Aven publicerad i
globalarkivet.se

